

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, 01510 Vilnius,
tel.: +370 5 271 7154 / 271 7130,

el. p. bendrasisd@vrm.lt, el. pristatymo dėžutės adresas 188601464
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

Į 2025-04-24

Nr. S-1917

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Savivaldybių kontrolierių asociacijai

DĖL SAVIVALDYBIŲ KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBŲ

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto raštą¹ ir kartu pridėtame šio komiteto 2025 m. balandžio 16 d. posėdžio protokolo išrašą² išdėstytą prašymą: *1) įvertinti, ar Vietos savivaldos įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas yra pakankamas ir visa apimtimi užtikrina minėtame įstatyme įtvirtintų SKAT veiklos principų įgyvendinimą, t. y. SKAT nepriklausomumą, teisėtumą, viešumą, objektyvumą ir profesionalumą; 2) apsvarstyti galimybę ir naudą steigti regioninę savivaldybių išorės audito instituciją, taip iš esmės pakeičiant SKAT atskaitingumo modelį, aiškiai identifikuojant galimas tokio sprendimo priėmimo rizikas ir teigiamus aspektus*, teikia informaciją.

Savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos³ (toliau – SKAT) įgyvendina vieną iš Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų esminių bendruomenės savivaldos teisių – galimybę prižiūrėti ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kiti piniginiai ištekliai. SKAT, prižiūrėdamos, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybių turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai, atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės valdomose įmonėse⁴. SKAT veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais, šios tarnybos atliekamų auditų išorinę peržiūrą, įvertindama SKAT sukurtą audito kokybės kontrolės sistemą ir atliktų auditų kokybę bei pareikšdama dėl to nuomonę, atlieka Valstybės kontrolė valstybės kontrolieriaus nustatyta tvarka⁵.

Pažymėtina, kad 2023 m. balandžio 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos Vietos savivaldos įstatymui bei praktikoje pradėjus taikyti naują vietos savivaldos modelį ir paaiškėjus tam tikriems teisinio reglamentavimo trūkumams, Vidaus reikalų ministerija inicijavo suinteresuotų institucijų –

¹ 2025-04-18 raštas Nr. S-2025-2078 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto sprendimo“.

² 2025-04-16 posėdžio protokolo Nr. 141-P-10 išrašas, 3 klausimas.

³ Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 11 dalis.

⁴ Vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 1 punktas.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 8 straipsnio 6 dalis.

Savivaldybių kontrolierių asociacijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Vyriausybės atstovų apskrityse, Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės valdymo ir vietos savivaldos komiteto biuro atstovų diskusijas. Apibendrinus problematiką ir pateiktus siūlymus buvo parengtas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 8, 12, 15, 17, 20, 21, 22, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 63, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas) projektas. Lietuvos Respublikos Seimui 2024 m. birželio 6 d. priėmus Įstatymą, juo, be kitų pakeitimų, buvo įtvirtintas savivaldybių veiklos bei finansų kontrolės subjektų – SKAT – politinis, funkcinis ir organizacinis nepriklausomumas. Siekiant minimizuoti savivaldybės institucijų įtaką, nustatyta, kad SKAT *vidaus auditui atlikti* nepriklausomo vidaus audito paslaugos įsigijamos Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai skirtų asignavimų⁶. Didinant SKAT organizacinį nepriklausomumą taip pat atsisakyta mero įgaliojimų teikti savivaldybės tarybai tvirtinti savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatus⁷ bei spręsti su savivaldybės kontrolieriumi, o kai savivaldybės kontrolieriaus nėra – su jo pavaduotoju, susijusius einamuosius savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vidaus administravimo (atostogų suteikimo, komandiruočių ir kt.) klausimus⁸.

Vidaus reikalų ministerija, už valstybės politikos vietos savivaldos srityje formavimą ir jos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontrolę atsakinga institucija⁹, nuolat stebi¹⁰ pokyčius, susijusius su šia, jai pavesta valdymo sritimi. Įgyvendindama Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹¹ 496 punkto („Subalansuosime vietos savivaldybių vykdomas funkcijas ir didinsime savivaldybių veiklos savarankiškumą“) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano¹² 1.7.8 papunkčio („Parengti ir priimti Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektą: užtikrinti didesnę vietos bendruomenių įtraukimą į sprendimų priėmimą, sustiprinti seniūnaičio institutą ir išspręsti įstatymo praktinio taikymo problemas“) nuostatas, šiuo metu rengia Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo pakeitimo projektas), kurį planuojama įtraukti į 2025 m. Seimo rudens sesijai Vyriausybės siūlomų svarstyti teisės aktų projektų sąrašą. Siekiant teisėkūros ekonomiškumo ir nuoseklios vietos savivaldos politikos formavimo bei užtikrinant savivaldybių veiklos ir finansų kontrolės institutų nepriklausomumą ir jų veiklos efektyvumą, vertinamos visos teisėkūros iniciatyvos, skirtos šio instituto veiklai tobulinti. Klausimai ir suinteresuotų asmenų siūlymai dėl savivaldybių veiklos bei finansų kontrolės subjektų kompetencijos bus sprendžiami sistemiškai.

Pažymėtina, kad 2025 m. kovo 26 d. vykusiame Vidaus reikalų ministerijos ir Savivaldybių kontrolierių asociacijos atstovų susitikime, be kitų klausimų, buvo diskutuota regioninio SKAT modelio, iš esmės keičiant SKAT atskaitingumą, klausimu bei aptarti tokio modelio aspektai ir galimos rizikos. Atsižvelgdama į klausimų dėl SKAT atliekamų funkcijų masto ir veiklos nepriklausomumo aktualumą bei vadovaudamasi teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principu¹³ Vidaus reikalų ministerija

⁶ Finansų ministerija, siekdama tinkamai įgyvendinti Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 9, 12, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 38, 63, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2688 (t. y. tarpusavyje suderinti Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatas dėl vidaus audito funkcijos įgyvendinimo SKAT) šiuo metu yra parengusi Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą⁶ (TAP-24-1073; TAIS Nr. 24-11853(2)).

⁷ Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 6 punktas.

⁸ Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 23 punktas.

⁹ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 7.5 papunktis.

¹⁰ Vidaus reikalų ministerija 2025-02-12 raštu Nr. 1D-699 „Dėl teisinio reguliavimo tobulinimo“ kreipėsi į institucijas, prašydama pateikti siūlymus ir iniciatyvas Vietos savivaldos įstatymui tobulinti.

¹¹ Devynioliktosios Vyriausybės programai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

¹² Devynioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planui pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

¹³ Reiškiančiu, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose, taip pat turi būti žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus

numato tęsti suinteresuotų institucijų (SKAT, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Vyriausybės atstovų, Valstybės kontrolės ir kitų) diskusijas SKAT regioninio modelio klausimu. Vadovaudamasi teisėkūros efektyvumo¹⁴ principu, įvertinusi visas galimo šio instituto teisinio reguliavimo alternatyvas, Vidaus reikalų ministerija planuoja teisėkūros iniciatyvas, įtvirtinsiančias veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančias pasiekti priemonės.

Vidaus reikalų ministras

Vladislav Kondratovič

L. Petrauskienė, tel. (0 5) 271 8753, el. p. laima.petrauskiene@vrm.lt

parengę, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai ir galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą atliekantys subjektai (Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punktas).

¹⁴ Reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punktas).